Poczta opłacona ryczałtem.

BIULETYN KOWIEŃSKI
WILBI

WILEŃSKIE BIURO INFORMACYJNE (WILBI) ZAMKOWA 3—3.

Nr. Wilno, dnia 3 marca 1930 roku. 242.

Treść numeru:

I.ZAGADNIENIA POLITYKI ZAGRANICZNEJ.

-----ooooo§ooooo-----

-§-

I.ZAGADNIENIA POLITYKI ZAGRANICZNEJ.

"Lietuvos Zinios" o roli Niemiec w sporze litewsko-polskim.

"Lietuvos Zinios" Nr.49 z dn.28.II.1930 r.Art.p.t."Rola Niemiec w sporze polsko-litewskim". Streszczenie:

Wkrótce w Genewie rozpocznie się plenarne posiedzenie, na którem zostanie rozważona jedna z donioślejszych kwestyj sporu polsko-litewskiego - mianowicie, kwestja komunikacji. W związku z tem rozległy się głosy o tem, że Niemcy zajmą w Genewie pozycję, która może wpłynąć na wyrok w bardzo ujemnym sensie. To też należy rozważyć, ile w tem jest prawdy.

Liga Narodów włożyła na Litwę obowiązek nawiązania stosunków z Polską pod kontrolą międzynarodową. Dopóki Niemcy wahały się między Wschodem a Zachodem, kontrola ta nie miała żadnego realno-politycznego znaczenia. Ponieważ decyzja Rady Ligi Narodów np. w sprawie tranzytu chcąc ~~xxxxxxxxx~~ uczynić ją prawomocną, powinnaby była być uchwalona jednogłośnie, Niemcy znajdującsię w stanie wojny celnej z Polską, mogłyby przeszkodzić przyjęciu rezolucji. Z drugiej strony - gdyby nawet Niemcy głosowały za rezolucją, to jednak Rada z trudem wprowadziłaby w życie tę rezolucję bez pomocy Niemiec, które rozporządzają dostatecznemi środkami wywierania presji na Litwę.

Obecnie położenie o tyle się zmieniło, iż Niemcy porozumiewająo się z Francją, tem samem dochodzą do porozumienia z Polską. W tych warunkach nie będą też stawiać jej przeszkód. Zawierając układ likwidacyjny i kończąc wojnę celną z Polską, Niemcy ustalają modus vivendi, który prowadzi do rozejmu w sprawie kurytarza. Zbliżając się do tej sprawy, Niemcy powinny pomyśleć o warunkach gospodarczych dla Prus Wschodnich. Przedewszystkiem chodzi im o tranzyt z Wilna do Królewca. W tych warunkach kontrola międzynarodowa przy wykonywaniu rezolucji z dnia 10-go grudnia przybiera decydujące znaczenie. Rzecz zrozumiała, że zasadnicze stanowisko Niemiec w sporze polsko-litewskim nic się nie zmieniło. Kompletne porozumienie polsko-litewskie w kwestji wileńskiej wciąż jeszcze stanowi wielkie niebezpieczeństwo dla Prus Wschodnich. Wszelako fragmentaryczne porozumienie między Litwą a Polską, szczególnie o ile będzie dotyczyło ono ~~xxxxxxxx~~ kwestyj, leżących w sferze interesów Niemiec, jest dogodne dla polityków niemieckich.

Wszystko to zmusza wnioskować, że w obecnych warunkach Niemcy stają się regulatorem rezolucji z dnia 10-go grudnia i w tem właśnie tkwi największe nieszczęście tej rezolucji dla Litwy.-

Wykrycie terrorystycznej organizacji litewskiej w Łotwie. Jak podaje ELTA, łotewska policja polityczna otrzymała w styczniu wiadomości, że w Libawie znalazło się kilku emigrantów litewskich z Wilna, którzy zorganizowali grupę terrorystyczną i sprowadzała dla niej z Wilna materjał wybuchowy i nielegalną literaturę. W związku z tem libawska policja polityczna zaczęła śledzić terrorystów i w tych dniach udało się jej znaleść ukryty materjał wybuchowy i broń. Materjał wybuchowy znaleziono za miastem w nawozie. Jednocześnie znaleziono obszerną korespondencję z dokumentami przywódcy terrorystów Stanisława Szlejnisa. Oprócz tego w innem miejscu, w stajni, znaleziono rewolwery systemu Mauser. Po przeprowadzeniu rewizji w dziesięciu miejscach policja znalazła broń i zakazaną literaturę. Ustalono, iż materjał wybuchowy i literaturę terroryści nielegalnie posyłali z Libawy do Litwy. Terroryści zdążyli zbiec z Libawy do Wilna. Szereg osób pociągnięto do odpowiedzialności sądowej za nielegalne przechowywanie broni. Jak się wyjaśniło, policja nie aresztowała terrorystów dlatego, iż chciała ustalić, z kim oni utrzymują stosunki.-

III. ZAGADNIENIA POLITYKI WEWNĘTRZNEJ I ŻYCIE SPOŁECZNE.

"R y t a s" o n a p a ś c i a c h l u d o w c ó w n a k a t o l i k ó w .

"Rytas" Nr.49 z dn.28.II.1930 r. Art.p.t."Dwaj wrogowie Litwy - albo histeryka w polityce". Streszczenie:

Na zjeździe ludowców Sleżewiczius dał do zrozumienia, iż Litwa ma dwóch wielkich wrogów: komunizm i klerykalizm. Co za wróg jest komunizm - o tem dobrze wiemy i nie może to wywołać żadnych sporów. Lecz któż jest tym drugim wrogiem Litwy? Czy swem niebezpieczeństwem dorównuje on - według p.Sleżewicza - samemu bolszewizmowi.

W Litwie, jak i wszędzie, katolicy chcą korzystać z równych z innymi praw. Wymagają oni odpowiednich szkół dla swych dzieci, zrzeszają młodzież w organizacje katolickie, chcą mieć prawo do zakładania organizacyj gospodarczych na tych samych warunkach jak i inni obywatele, bez przywilejów, lecz i bez upośledzeń. W demokratycznem państwie chcą brać udział w jego życiu politycznem i kulturalnem w takiej proporcji, jaką stanowią wśród ludności kraju. Tego wymagają katolicy litewscy. W ustach ludowców i innych wrogów katolicyzmu wymagania te są strasznym klerykalizmem, niebezpiecznym nawet dla samej Litwy.

Przemówienia p.Sleżewicziusa są zawsze histeryczne. Na ostatnim jednak zjeździe ludowców osiągnęły swój punkt kulminacyjny. Możemy tylko powinszować p.Sleżewiczowi demagogji i zrzucić na niego całe oskarżenie bez żadnych zastrzeżeń: Sądzimy, że dla katolików litewskich byłoby zbyt niskiem prowadzenie z nimi dyskusji w tej sprawie, gdyż nie od ludowców będą się oni uczyli miłości ojczyzny.-

Domagania się katolików o swe szkoły są dla p.Sleżewicza klerykalizmem, z którym walczyć należy jak z bolszewizmem. Zdawałoby się, że ludowcy przyznają rodzicom prawa wychowywania dzieci tylko wówczas, gdy żądają oni wychowania antyreligijnego. Pogląd ten dominuje w polityce ludowców. Ich demokratyzm, wymaganie swobód - przez nich samych są naginane do tej polityki. Podobne porównanie katolików z bolszewikami jest nie pierwszem, gdyż nie tak dawno prasa urzędowa również przyrównała kościół katolicki do międzynarodówki socjalistycznej. Gdyby tak zaprzeczała katolikom praw obywatelskich jakaś inna grupa, możeby nie było to tak dziwne, skoro jednak dopuszcza się tego grupa rzekomo demokratyczna, należy bardzo wątpić o losie demokratyzmu w Litwie. Przeciwnikom demokratyzmu taka polityka daje w ręce dobrą broń. Jeżeli przywódcy demokracji tak rozumieją demokratyzm, co cóż mówić o tłumach. Smutnem jest, że nienawiść przywódców grup demokratycznych do obcych przekonań tak osłabia ideę demokratycznej Litwy.

Kim jest p.Sleżewicz i inni przywódcy ludowców w życiu prywatnem - wiedzą ci, którzy mieli z nimi do czynienia. Wszelako wygłaszanie histerycznych przemówień jest słabością p.Sleżewicza i nie byłoby tak ważnem, gdyby skutki takich przemówień nie były bardzo poważne.

Politycy, którzy dobrze jeden drugiego znają, nie będą naturalnie zapatrywali się tragicznie na podobne mowy.-Inaczej jednak tych mów będą słuchały tłumy, które nie znając dobrze charakteru mówców, rzekomy klerykalizm przyjmują za dobrą monetę i w swoim czasie przedstawią go swym przywódcom, wymagając zań odpowiednią ilość realnych wartości. Na ostatnim zjeździe p.Sleżewicz mógł się przekonać, że jego słuchacze z prowincji byli o wiele gwałtowniej usposobieni, niż centrala związku. Dowiodły tego propozycje radykalnych poprawek rezolucji, które audytorjum chwilami hałaśliwie akceptowało. Nielogicznem jest trzymanie

się z chrześćjańską demokracją i przyrównywać ją do komunistów. W tłumie podobne porównanie wywołuje fanatyzm, którego póżniej i p.Sleżewicz nie powstrzyma.

Nie naszem zadaniem jest uczyć, nie mogliśmy jednak ze smutkiem nie stwierdzić, że bez względu na bolesną naukę przeszłości niczego się jeszcze nic nauczono. Stare metody, stare, drobne interesiki. Polityki państwowej na skalę państwową nie widać.-

Przesłanie rządowi rezolucji zjazdu ludowców. Komitet centralny partji ludowców postanowił przesłać rządowi rezolucję ostatniego zjazdu stronnictwa. Rezolucja zostaie doręczona w postaci memorjału.-

Bankructwo w Kłajpedzie. W Kłajpedzie zbankrutował właściciel wielkiego składu obuwia, Kanłan. Upadłość opiewa na sumę 25.000 dolarów. Kankan, jako podstępny bankrut, został aresztowany. Skutkiem upadłości Kankaną zostało poszkodowanych również kilka firm kowieńskich.-

Darowanie kary śmierci komunistom. Prezydent państwa ułaskawił komunistów Kagana i Jankunasa, którzy zostali skazani na karę śmierci. Karę śmierci zastąpiono im dożywotniem więzieniem.-

Memorjał w sprawie monopolu zapałczanego. Właściciele fabryk zapałek zamierzają złożyć na ręce rządu obszerny memorjał w sprawie wprowadzenia monopolu zapaczanego.-

Dzieło historyczne o Wielkim Księciu Witoldzie. Komitet Wielkiego Księcia Litewskiego Witolda polecił prof.Joninasowi napisanie wielkiego dzieła historycznego o Wielkim Księciu Litewskim Witoldzie. Dzieło ma się ukazać mniej więcej po upływie pół roku i będzie zawarte na przeszło 200 stronach.-

Inowacja w komunikacji telefonicznej. Dotychczas na rozmowy telefoniczne Kowna z prowincją i zagranicą zezwalano tylko tym abonentom, którzy zawczasu składali odpowiednie zaświadczenie stacji telefonicznej i telegraficznej. Ponieważ liczba tych oświadczeń jest pokaźna, z dniem 1 marca zostały zniesione wszelkie ograniczenia w rozmowach telefonicznych.-

Otrzymanie medali jubileuszowych. Ze Szwajcarji nadeszły do Kowna pierwsze wzory zamówionych tam przez Komitet Wielkiego Księcia Witolda jubileuszowych medali, projektu Piotra Rymszy.-

Akcja komunistyczna. W nocy 26 ubiegłego miesiąca na przedmieściu kłajpedzkiem zostały rozrzucone proklamacje komunistyczne w języku niemieckim, odbite na szapirografie. W związku z tem został ujęty wybitny instruktor komunistyczny, Braude. Przygotowywał się on do ucieczki do Niemiec.-

Pożyczka dla Szawel. Samorząd szawelski otrzymał od Ministerstwa Skarbu pożyczkę na sumę 65 tysięcy litów, na 5 lat, po 6 procent.-

Nowe oddziały wydawania paszportów zagranicznych. Ministerstwo Spraw Wewnętrznych od 1-go marca założyło w Wyłkowyszkach i Taurogach oddziały dla wydawania paszportów zagranicznych. Będą w nich wydawane paszporty zagraniczne i wizy obywatelom litewskim i obcokrajowcom w trybie przepisowym.-